

BESTUURSVERSLAG 2018

Missing Chapter Foundation

1 juli 2019

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Gedachtegoed.....	5
Het jaar in zicht	6
Organisatie.....	12
Verslag Raad van Toezicht.....	14
Financieel overzicht 2018	16
Vooruitblik 2019.....	24
Vooruitblik Financien 2019	28

VOORWOORD

De wereld om ons heen verandert. Gelukkig beseffen we steeds meer dat de manier waarop wij leven, produceren en consumeren grote gevolgen heeft voor de aarde. Het roer moet om en dat besef is bij kinderen nog sterker aanwezig dan bij volwassenen.

Er komen steeds complexere vraagstukken bij. De energietransitie wordt nu echt ingezet en dat heeft gevolgen voor hoe we wonen en leven. De samenleving verandert snel en voor veel mensen is 'lekker in je vel zitten' niet vanzelfsprekend; we eten te vaak ongezond, bewegen te weinig en het is moeilijk om rust te vinden tussen alle digitale prikkels. Van alle jongeren geeft 1 op de 3 aan continue stress te ervaren door de sociale media. Het effect hiervan gaan we nog ontdekken; de spelregels moeten immers nog gemaakt worden in de steeds verder digitaliserende wereld. Ook groeit de ongelijkheid: in ons rijke Nederland leeft bijvoorbeeld nog steeds 1 op de 9 gezinnen in armoede en heeft daar elke dag last van. Een probleem wat zich vaak over generaties uitstrekt.

We hebben als samenleving dus veel vragen die onze toekomst aangaan en gelukkig worden kinderen daar steeds vaker bij betrokken. Missing Chapter Foundation bestaat om door middel van de dialoog met kinderen het moreel leiderschap van volwassenen op een hoger plan te brengen. Missing Chapter brengt de opgewekte en frisse blik van kinderen samen met de realiteit van alle dag. Iedere dag weer werken we er hard aan om samen met meer dan honderd partners en duizenden kinderen een droom werkelijkheid te maken: dat het normaal is dat kinderen meedenken met besluiten die hun leven aangaan.

Om deze droom werkelijkheid te maken, bouwden we ook in 2018 samen met onze partners stevig door aan onze programma's. Met de ondersteuning van de gift van de Nationale Postcode Loterij hebben we dit jaar onze organisatie ook verder kunnen professionaliseren waarbij we veel noodzakelijke kennis in huis hebben gehaald in plaats van dit extern in te huren. We zijn vooral trots dat steeds meer partners zich hebben aangesloten op onze missie. Hiermee hebben we in 2018 onze hoge wervingsambitie dan ook behaald en hebben we samen meer impact kunnen maken.

Onze Nationale Raad van Kinderen heeft dit jaar voor het eerste echt een ministerie geadviseerd namelijk het ministerie van VWS voor het thema Kindermishandeling. Voor het eerst was er een Kindervragenuur in de Tweede Kamer. Ook maakten we samen met onze partners een plan om het actieprogramma WaterSpaarders te versterken en klaar te maken voor de toekomst. Daarnaast ontwikkelden we nieuwe programma's die gericht zijn op gedragsverandering voor energie en gezondheid, zoals Evonturiers en GoDo.

Na een jarenlange intensieve samenwerking met de educatieve uitgeverij Young Crowds deed zich de gelegenheid voor om deze prachtige onderneming over te nemen. Sinds juli 2018 is Missing Chapter 100% eigenaar, waarbij het team en de oprichters en hun kennis behouden zijn. Op deze manier kunnen we voor onze partners meteen de vertaalslag maken van programma's naar een passend onderwijsprogramma dat altijd mét kinderen gemaakt wordt.

Deze overname past binnen de ANBI status waarbij resultaten van de uitgeverij rechtstreeks ten goede komen aan de doelstellingen van Missing Chapter Foundation.

Wij kijken vol trots terug op een vruchtbaar jaar met een mooi resultaat zowel in financieel als maatschappelijk opzicht. Heel veel dank aan alle kinderen, partners, ambassadeurs, volgers, vrijwilligers en anderen voor de mooie samenwerking.

Ook in 2019 zullen we de dialoog tussen volwassenen en kinderen middels het installeren van een Raad van Kinderen blijven uitbreiden. Daarnaast zal Missing Chapter steeds meer de aanjager van maatschappelijke issues zijn en de rol van verbinder op zich nemen tussen maatschappelijke partijen.

Marloes van der Have
Algemeen Directeur

Laurentien van Oranje
Oprichter en Directeur

GEDACHTEGOED

De opgewekte disruptieve denkkraft van kinderen is hard nodig. We willen oplossingen bedenken en beslissingen nemen die goed zijn voor de toekomst, maar we zitten soms een beetje vast in denkpatronen, risico's en kortetermijnwensen. We willen wel aan oplossingen werken, maar al die risico's dan? Kinderen kunnen volwassenen helpen. Volwassenen hebben kennis en ervaring, maar kinderen hebben creativiteit, verbeeldingskracht en het vermogen vragen te stellen die volwassenen op een ander spoor kunnen zetten.

VISIE

Door kinderen structureel op een gelijkwaardige manier te betrekken bij beslissingen die hun leven aangaan, worden er betere en duurzamere besluiten genomen. Dit draagt bij aan moreel leiderschap.

MISSIE

Onze missie is dat het normaal wordt dat kinderen als gelijkwaardige gesprekspartner meedenken met besluiten die hun leven aangaan.

AANPAK

We verrijken beslissingen en maatschappelijke debatten door ervoor te zorgen dat kinderen kunnen meedenken, én dat volwassenen verantwoording aan hen afleggen over wat er met hun ideeën wordt gedaan. Want alleen dan voel je je serieus genomen. Aan de hand van actuele vraagstukken brengen wij kinderen en volwassen besluitvormers in gesprek om zo tot nieuwe ideeën en inzichten te komen. Missing Chapter Foundation helpt volwassenen om hun strategische dilemma's aan kinderen voor te leggen. Kinderen leggen de essentie bloot en leren dat het zin heeft om mee te denken, terwijl volwassenen leren loslaten en openstaan voor nieuwe denkrichtingen en oplossingen. Missing Chapter Foundation begeleidt alle stappen en is de vertaler tussen generaties. Daarnaast helpen we partners om kind-inclusie ook zélf in de praktijk te brengen. Ons werk draait dus zowel om het creëren van nieuwe inzichten als het starten van maatschappelijke bewegingen waarbij kinderen en volwassenen altijd in gesprek zijn en samenwerken.

En naast de kracht van kinderen zelf hebben kinderen dankzij artikel 12 van het Verdrag van de Rechten van het Kind (1989) het recht om mee te denken over onderwerpen die hun leven aangaan. Maar volgens de Kids-Rights Index 2018 wordt dit artikel het minst toegepast in de praktijk. Dat verrast ons eigenlijk niet. Want échte kind-inclusie vraagt van volwassenen dat ze moeten loslaten te denken alle antwoorden te hebben. En laat juist dat nu zo ingewikkeld zijn...!

HET JAAR IN ZICHT

INZICHT

Binnen het domein 'Inzicht' organiseren wij de dialoog tussen kinderen en besluitvormers, zodat kinderen hun inzichten en ideeën kunnen delen. Dit doen we via een dialoogmethode waarbij kinderen en volwassenen als gelijkwaardige partners in gesprek gaan. Binnen het domein inzicht valt het programma Raad van Kinderen, Raad van Kinderen Gemeenten en de Nationale Raad van Kinderen.

Inzicht / Raad van Kinderen

De Raad van Kinderen is een methode waarin de onbevangen denkkraft en creativiteit van kinderen worden gekoppeld aan de hulpvragen van volwassenen. Het idee is dat organisaties naast een Raad van Toezicht of een Raad van Commissarissen ook standaard een Raad van Kinderen instellen die regulier adviseert over hun strategische vraagstukken. Dit kunnen vragen zijn die zowel het huidige leven als de toekomst van de kinderen aangaan, zoals energie, gezond leven, armoede, welzijn en duurzaamheid. Steeds meer leggen we de link met de 17 Social Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Met tien jaar ervaring heeft Missing Chapter Foundation in co-creatie met kinderen en volwassenen een beproefde methode ontwikkeld waarbij kinderen en besluitvormers als gelijkwaardige partners met elkaar de dialoog aangaan om nieuwe oplossingen te vinden.

Groei, beweging en innovatie

De Raad van Kinderen is actief in steeds meer (soorten) organisaties. Naast bedrijven sluiten ook gemeenten, overheden en stichtingen zich aan. Voor alle betrokkenen levert een samenwerking met een Raad van Kinderen iets op.

Ten eerste wordt er echt naar kinderen geluisterd en geeft dit een boost aan hun zelfvertrouwen en eigenwaarde. Lid zijn van een Raad van Kinderen is voor hen een onvergetelijke en unieke ervaring. Dit is niet alleen de indruk die wij hebben maar ook aangetoond door een wetenschappelijk onderzoek aan de Universiteit van Maastricht wat wij in 2018 hebben laten uitvoeren.

Ten tweede leren volwassenen op een andere manier luisteren: echter, dieper en tussen de regels door. Er wordt door de kinderen verwacht dat zij heldere en duidelijke antwoorden krijgen, zo niet wordt dit direct doorzien en benoemd door de kinderen. Een mooie oefening in transparantie en moreel leiderschap.

Uit ervaring blijkt dat de adviezen en oplossingen aangedragen door kinderen vrijwel altijd nieuwe en verrassende inzichten en ideeën opleveren waar volwassenen in hun eentje niet op waren gekomen. Regelmatig worden er blinde vlekken blootgelegd van een organisatie of proces.

Inzicht / Raad van Kinderen Cariben

De afgelopen jaren hebben we met veel enthousiasme gewerkt aan kind-inclusie op de Caribische eilanden. In 2018 hebben we ons gericht op de ontwikkeling van een nieuwe propositie. Hiermee willen we een meer overkoepelende kind-inclusie movement tweebrengen, met een belangrijke rol voor educatie en lesmateriaal.

Een greep uit de resultaten tot nu toe:

- 24 organisaties laten kinderen meedenken over maatschappelijke vraagstukken;
- 24 leerkrachten en scholen helpen hun leerlingen om hun stem te laten horen in de samenleving;
- 1200 kinderen nemen deel aan de Raad van Kinderen;
- 150 kinderen hebben mediatrainingen ontvangen, zodat ze ook ná de Raad van Kinderen een manier hebben hun stem te laten horen;
- 10 mensen zijn opgeleid om de dialogen tussen kinderen en besluitvormers te faciliteren.

In 2018 vond een onderzoek plaats naar de impact van ons werk op de Caribische eilanden met als resultaat dat er een zeer duidelijk positief effect is op de ontwikkeling en empowerment van kinderen. Dit onderzoek is onderbouwd door een wetenschappelijke nameting, uitgevoerd door Prof. dr. M. de Greef, gelieerd aan Maastricht University en de Universiteit Brussel:

"De meeste kinderen die hebben deelgenomen aan de RvK in de Caraïben hebben vooral aangegeven, dat ze zichzelf beter kunnen redden. Ze hebben ervaren mee te kunnen praten, mee te kunnen beslissen en hun mening te kunnen geven en dat er iets mee gedaan werd. Ook zijn volgens hen een aantal vaardigheden zoals vragen stellen, onderzoeken, adviseren en presenteren verbeterd en zijn ze trots op hun gegeven adviezen. Daarnaast is een deel van de kinderen beter in hun vel gaan zitten. Ze geven aan meer zelfvertrouwen te hebben gekregen, voor zichzelf te kunnen opkomen en goed en gemakkelijk keuzes te kunnen maken door deelname aan de RvK."

Resultaat Gemeenteanpak 2018

In 2017 zijn vijf gemeenten bij wijze van pilot gestart met het installeren van Raden van Kinderen rond het thema kinderarmoede. In het voorjaar van 2018 hebben de kinderen hun onderzoeksresultaten gepresenteerd aan de gemeente en zijn daarover met elkaar in dialoog gegaan. De resultaten hiervan zijn opgetekend in het rapport "armoede door de ogen van kinderen". Dit rapport is uitgereikt aan staatssecretaris van Ark van SZW, de voorzitter van de SER Mariëtte Hamer en de Kinderombudsman Margrite Kalverboer.

Belangrijke inzichten van de kinderen waren het feit dat je eerste de schaamte moet overwinnen voordat je hulp gaat zoeken, wij als samenleving moeten voorkomen dat kinderen in sociale uitsluiting terecht komen, en tenslotte dat kinderen heel goed kinderen in armoede kunnen helpen. In het rapport zijn daarnaast proceslessen opgenomen over het succesvol starten en borgen van een Raad van Kinderen in een gemeente. Na de uitreiking is een nieuwe fase ingegaan, waarbij gestart is met gesprekken met nieuwe gemeenten. De verwachting is dat in 2019 nieuwe gemeenten gaan aansluiten, waarmee de community van gemeenten over Nederland wordt uitgebreid.

Inzicht / Nationale Raad van Kinderen

De Nationale raad adviseert gevraagd en ongevraagd de regering en is samengesteld uit kinderen uit heel het land. Op 27 mei 2018 werd deze Nationale Raad van Kinderen geïnstalleerd. 150 kinderen kwamen samen in de Efteling voor een eerste bijeenkomst waar rond de thema's zorg, gezondheid, klimaat en de toekomst van het onderwijs werd nagedacht en geadviseerd.

Uiteindelijk buigt de Nationale Raad van Kinderen zich over de hulpvraag "Hoe zorgen we ervoor dat ieder kind weet wat 'normaal' is, als het gaat om een veilige thuissituatie?" die is gesteld door minister Hugo de Jonge, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, vanuit het thema kindermishandeling.

Door het hele jaar heen werden er in verschillende provincies bijeenkomsten georganiseerd waar de Nationale Raad van Kinderen bovengenoemde hulpvraag bespreekt en adviezen worden uitgewerkt. In november 2018 vond de afsluitende dialoogsessie plaats op het Ministerie van VWS en worden de adviezen van de Nationale Raad van Kinderen aangeboden aan minister Hugo de Jonge.

Oók in het najaar 2018 wordt er voor de allereerste keer een kindervragenuur georganiseerd in de Tweede Kamer. Een belangrijke stap in onze missie om kind-inclusie het nieuwe normaal te maken. Kinderen uit heel Nederland namen plaats op de zetels van de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal en stelden vragen aan de bewindslieden van het Kabinet. De complimenten van de ministers waren zeer terecht: wat een inhoudsvolle vragen, wat een respect en beleefdheid. Kinderen praten mee in het hoogste bestuursorgaan. Een nieuwe traditie is gestart!

Impact zichtbaar maken

In juni 2018 organiseerden wij de tweede Raad van Kinderen Awardshow, een symbolische afsluiting van een Raad van Kinderen schooljaar, georganiseerd in het Concertgebouw in aanwezigheid van ongeveer 1000 volwassenen en kinderen. Het doel van de Awardshow is om kind-inclusie uit te dragen, de impact van partners zichtbaar te maken en nieuwe partners te betrekken bij onze organisatie. Er waren drie Awards te winnen: De innovatie Award (voor beste vernieuwing die is voortgekomen uit de samenwerking), De Top Award (voor de meest gelijkwaardige samenwerking) en de Buzz Award (voor de meest zichtbare samenwerking).

Onze samenwerkende partners maakte met hun Raad van Kinderen een jaarverslag over hun samenwerking en hun behaalde resultaten en stuurde deze in om mee te dingen naar één van de prijzen. Een jury van dialoogleiders en experts op het gebied van kind-inclusie beoordeelde de inzendingen, waarna alle kinderen uit Nederland werden uitgenodigd te stemmen op hun favoriet. Met een kleine 17.000 stemmen kwamen er uiteindelijk 3 winnaars uit de bus: VodafoneZiggo won de Innovatie Award, Schiphol won de Top Award en Jumbo won de Buzz Award.

Actie / Kidskracht

KidsKracht is een overkoepelende beweging waarin de kracht van kinderen wordt gebundeld rondom maatschappelijke thema's. KidsKracht bouwt voort op een basis van kwalitatieve lesprogramma's met een concreet handelingsperspectief. Het uitgangspunt binnen deze programma's is steeds hetzelfde: kinderen zijn natuurlijke *change agents* die aanzetten tot een positieve gedragsverandering. Vanuit de context van de lesprogramma's worden kinderen ondersteund met concrete middelen om in actie te komen. Hierbij kan het gaan om bijvoorbeeld energie te besparen door korter te douchen, of om het maken van een meetinstrument om gezonder te leven. Vanuit deze concrete acties zetten kinderen hun omgeving aan om ook mee te doen.

KidsKracht wordt gevoed door de adviezen en ideeën van de kinderen die betrokken zijn bij initiatieven en programma's van Missing Chapter Foundation zoals de Raad van Kinderen en co-creatiesessies rondom verschillende thema's. Binnen KidsKracht is ruimte om deze adviezen en ideeën door te ontwikkelen naar acties en projecten rondom actuele vraagstukken in onze samenleving. Deze vraagstukken sluiten naadloos aan bij de grote uitdagingen van onze tijd zoals verwoord in de (SDG's) ofwel Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

Binnen Kidskracht maken we andere spelregels waarbinnen Kinderen de ruimte voelen en nemen om zelf hun eigen activiteiten te ontwikkelen en impact te maken op thema's die hen aan het hart gaan. Dit uitgangspunt maakt deelname interessant, juist ook voor doelgroepen die op dit moment nog minder worden bereikt. KidsKracht zet alle kinderen in hun kracht, ook kinderen uit kwetsbare doelgroepen. Op deze manier bouwen we binnen KidsKracht aan een community met substantiële impact waar kind-inclusie concreet wordt gemaakt. Zo dragen we bij aan de ontwikkeling en verbinding van de leiders van de toekomst.

Tegelijk wordt kind-inclusie (nog) meer zichtbaar voor de huidige generatie besluitvormers binnen organisaties én gezinnen. Op 23 januari 2019 zal Kidskracht feestelijk worden gelanceerd tijdens de Nationale Onderwijs Tentoonstelling (NOT) in de jaarbeurs te Utrecht.

Thema's onder KidsKracht

De huidige actieprogramma's GoDo, Evonturiers en WaterSpaarders laden voor een belangrijk deel de thema's duurzaamheid en gezondheid en vormen een integraal onderdeel van KidsKracht.

Binnen het domein 'Actie' vallen de actieprogramma's die voortkomen uit de adviezen van de Raden van Kinderen waarbij kinderen als ware change-agents aanzetten tot gedragsverandering en zo samen met hun gezinnen in actie komen voor een duurzame wereld en andere maatschappelijke vraagstukken. Hiertoe behoren de programma's WaterSpaarders, Evonturiers en GoDo.

Actie / Waterspaarders

Het doel van WaterSpaarders is om energie te besparen door de gemiddelde douchetijd in Nederland terug te brengen van 9 naar 5 minuten. Onderdeel van WaterSpaarders is de start van een actief lesprogramma, waarbij met een nulmeting thuis het douchegegedrag van het gezin in kaart wordt gebracht. De beweging rondom WaterSpaarders wordt aangevuld door een digitaal platform met challenges, nieuwsberichten, partnerevents en een koppeling naar actuele gebeurtenissen. Wij zijn trots dat, dankzij WaterSpaarders, 5 minuten douchen inmiddels de norm is geworden in Nederland.

In 2018 zijn wij gestart met de ontwikkeling van Waterspaarders lesmateriaal voor groep 3-4. De lancering hiervan zal plaatsvinden tijdens de NOT in januari 2019. Ook is er een nieuw platform ontwikkeld met een stopwatch-challenge en acties. Ondertussen hebben we al ruim 30.000 leerlingen bereikt met de stopwatch-challenge. Vanuit Waterspaarders is de beweging de 'Deal van 5 Miljard' ontstaan die als doel heeft om gezamenlijk 5 miljard liter warm water te besparen. De teller staat al op 3,7 miljard!

www.waterspaarders.nl

Kinderklimaattop

Op 16 maart vond de landelijke Kinderklimaattop plaats in het Watermuseum te Arnhem. Ruim 100 kinderen uit het hele land bespraken ideeën om klimaatverandering tegen te gaan. Deze kinderen vertegenwoordigen in totaal ruim 35.000 deelnemers aan de Groene Voetstappenactie van het afgelopen jaar en 130.000 kinderen die WaterSpaarder zijn. In de setting van een echte VN-top praten en onderhandelen kinderen over hun ideeën. Dat gebeurde in vijf workshops met de thema's 'Energie opwekken', 'Water', 'Gemeenteraadsverkiezingen', 'Natuur en milieu' en 'WaterSpaarders'. Het beste idee was 'het 100 liter Watermeetkastje' van de kinderen van de Arnhemse Montessorischool. Zij hebben met hun idee de Philip de Roo-prijs gewonnen. De andere twee winnaars: het 'Kinderklimaatstraatfeest' en het 'IZEE-IDEE' kregen, net als de nummer 1, een dialoogsessie van Missing Chapter Foundation aangeboden met een bedrijf dat hen verder kan helpen. Op die manier wordt er een Kinderklimaatdeal met volwassenen afgesloten, zodat er na de Kinderklimaattop ook echt iets met het idee gebeurt. Klimaatgezant Marcel Beukeboom, beloofde alle ideeën mee te nemen in de komende klimaatonderhandelingen. En hij gaf de kinderen mee: "Blijf je afvragen waaróm we de dingen doen die we doen." De landelijke Kinderklimaattop wordt georganiseerd door Klimaatverbond Nederland in samenwerking met de Missing Chapter Foundation.

Actie / Evonturiers

Evonturiers is een landelijk scholenprogramma gericht op brede gedragsverandering rondom energiebesparing. Kinderen en hun gezin gaan aan de slag met verschillende manieren van energiebesparing thuis en in de wijk. Ze worden hierbij geholpen met lesmateriaal en concrete acties. Zo worden gezinnen op een laagdrempelige, interactieve en speelse manier gestimuleerd om verantwoord met energie om te gaan. Evonturiers is een initiatief van Missing Chapter Foundation en Enexis Groep. In 2018 is ook Aldi aangesloten als partner om te ondersteunen in de ontwikkeling van een digitale leeromgeving en 'adventure box'. Het lesmateriaal is ontwikkeld in samenwerking met Young Crowds.

Het doel van Evonturiers is dat kinderen kennismaken met energie en in actie komen om samen het energieverbruik te verminderen. De leerlingen worden zich bewust van het effect van hun gedrag. Het betreft een doorlopende leerlijn, iedere leeftijdsgroep werkt met een eigen thema. Voor leerlingen in groep 1/2 is dat de boerderij, voor leerlingen in groep 3/4 de kermis, leerlingen in groep 5/6 nemen een kijkje in de keuken van een restaurant en leerlingen in groep 7/8 werken rond het thema het huis van de toekomst. Er hebben al meer dan 80.000 leerlingen gebruik gemaakt van het lesmateriaal en dit hebben we in juni 2018 gevierd in het Enexis huis in Zwolle.

www.evonturiers.nl

Actie / GoDo

GoDo helpt ouders en kinderen met een gezonde leefstijl. Het is een landelijke beweging die zich richt op voeding, beweging en ontspanning. GoDo is ontstaan uit de kernadviezen van de Raad van Kinderen van Albert Heijn en wordt in co-creatie met kinderen volgens het gedachtegoed van Missing Chapter Foundation vormgegeven. Het unieke van GoDo is dat kinderen thuis de aanjager zijn om het gedrag van hun hele gezin blijvend te veranderen. Daardoor is het een aanvulling op bestaande programma's. Door middel van co-creatiesessies op scholen en BSO's verspreid over heel Nederland, hebben tien groepen kinderen in het voorjaar van 2018 in hun klassen en thuis onderzoek gedaan. De hulpvraag was: *Welke actie kan jou en je gezin helpen om structureel gezonder te leven en lekker in je vel te zitten?* Uit dit onderzoek zijn vijf heel concrete acties voortgekomen waarop alle kinderen konden stemmen. Eén van de acties is in de zomer ontwikkeld en gepresenteerd op de feestelijke officiële lancering van GoDo op 25 september. Ook werd het platform go-do.nl met bijbehorende game (die zowel thuis als in de klas kan worden gespeeld) én de 21-daagse challenge daar gepresenteerd. www.go-do.nl

ORGANISATIE

Missing Chapter Foundation kent als stichting een ANBI-status. Als ANBI-organisatie heeft Missing Chapter Foundation een transparante en goed functionerende bestuursstructuur, zoals in de Statuten en het Bestuursreglement beschreven. Het bestuur van Missing Chapter Foundation bepaalt het beleid en heeft de eindverantwoordelijkheid voor de dagelijkse leiding en bedrijfsvoering. Ieder jaar publiceren wij onze jaarplannen en (financiële) jaarverslagen op onze website. De Missing Chapter Foundation-statuten en de 'SBF-code goed bestuur' zijn hierin leidend.

Missing Chapter Foundation is een gezonde organisatie met solide governance, financieel beheer en personeelsmanagement. We zijn de afgelopen jaren gegroeid, maar willen onze 'lean and mean' start-up mentaliteit en wendbaarheid behouden. Tegelijkertijd vraagt het aanjagen van een steeds grotere beweging en het waarmaken van ambities, om een geloofwaardige, professionele en waarde-gedreven organisatie. Dit is alleen mogelijk met een kwalitatief en krachtig team. Een team dat zich verenigt rondom een gedeelde passie en zich onderscheidt door een diversiteit aan inzichten, vaardigheden en achtergronden.

Team

Missing Chapter Foundation is een relatief jonge organisatie met een team van gedreven professionals. Het team is net als het werk van Missing Chapter Foundation intergenerationeel en divers. Een lerende organisatie waar medewerkers met grotere werkervaring en jonge starters samen bouwen en werken. Het team, met gemiddeld 17,6 fte in 2018, bestaat uit professionals met diverse achtergronden zoals, onderwijs, bedrijfskunde, economie, antropologie, communicatie en criminologie.

Missing Chapter Foundation werkt samen met een Raad van Kinderen van leerlingen van groep 7 van de OG Heldring school. Zij houden de organisatie continu een spiegel voor.

Ze houden ons scherp en zorgen dat we zelf doen wat we organisaties adviseren: onszelf niet te serieus nemen, samenwerken, vertrouwen, fouten durven maken, op ons doel afgaan maar ook ons eigen plan durven loslaten. Zij herinneren ons er constant aan dat we er niet voor onszelf zijn en dat wij ook maar een deel van de oplossing hebben.

Nieuw huis en huisstijl

Een nieuw jaar, een nieuw jasje! 2018 begon stralend, met de lancering van ons nieuwe logo en in het voorjaar de verhuizing naar een nieuwe locatie. Ons logo staat voor alles waar we bij Missing Chapter Foundation van dromen: dat het volstrekt normaal wordt dat kinderen 'opgewekt disruptief' de wereld op z'n kop zetten. Het logo werd ontworpen op basis van adviezen van onze eigen Raad van Kinderen die ons verschillende schetsen voorlegde, waaronder die van... een wereldbol.

Samen 1+1 = 11

Sinds juli 2018 is Young Crowds onderdeel van Missing Chapter Foundation met behoud van haar eigen identiteit. Young Crowds en Missing Chapter Foundation vinden elkaar in het uitgangspunt dat kind-inclusie het nieuwe normaal is en in alle haarvaten van de samenleving een plek krijgt. Met als doel een duurzame wereld, zijn wij actief op plekken waar je echt een verschil kan maken.

Het onderwijs is bij uitstek een plek waar dit verschil kan worden gemaakt. Dit doen wij door kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met maatschappelijke vraagstukken vanuit kwalitatieve lesprogramma's. Daarnaast faciliteren wij kinderen als aanjagers voor gedragsverandering in hun eigen gezin en directe omgeving. Door juist kinderen te betrekken bij deze maatschappelijke thema's maken wij impact op de besluitvormers van nu en in de toekomst.

Wie zijn we, wat doen we?

Young Crowds gaat voor educatieve innovatie. Met aantrekkelijk en uitdagend onderwijs willen we leerlingen stevig in het leven zetten. In ons lesmateriaal staat een brede vorming centraal. Daarom wordt er gewerkt aan emotionele en cognitieve ontwikkeling, aan creativiteit en aan sociale, culturele en fysieke vaardigheden. Taal speelt daarin een grote rol.

Young Crowds concentreert zich met de themalessen op het middagonderwijs. Onze kennis en ervaring dragen bij aan inspiratie, creativiteit, vernieuwing en vervagende grenzen tussen vakken, vaardigheden en leerinhouden. De stof gaat altijd in op het 'waarom' van het aanleren van vaardigheden. Weten wat je interesses zijn, zien we als een belangrijke voorwaarde om te (blijven) leren. Leerlingen willen dingen zelf uitvinden. Dat doet Young Crowds door ervaringsgericht leren centraal te stellen: zo ontdekken ze het zelf. Alle materialen worden daarom ontwikkeld samen met kinderen en jongeren.

Governance

Missing Chapter Foundation heeft een transparante en goed functionerende bestuursstructuur, zoals in de Missing Chapter Foundation-statuten en het Bestuursreglement beschreven.

Het bestuur van Missing Chapter Foundation bestaat uit oprichtster Laurentien van Oranje en Marloes van der Have. Zij vormen samen de directie; Marloes heeft de dagelijkse leiding en Laurentien richt zich op innovatie, het leiden van dialogen en het trainen van anderen daarin.

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

De vier leden van de Raad van Toezicht spelen een toonaangevende rol in hun vakgebied. Ze zijn begaan met maatschappelijke thema's, zijn zeer verbonden met de inhoud van ons werk en bevatten het ondernemende DNA van de organisatie. Vanuit deze verbinding spelen ze een bijzonder constructieve en kritische rol. Met de samenstelling vergroot de stichting tevens haar reikwijdte.

Samenstelling

De Raad van Toezicht zet zich belangeloos in voor Missing Chapter Foundation. Geen van de leden van de Raad van Toezicht heeft conflicterende nevenfuncties. De Raad van Toezicht is samengesteld uit:

- Bertil van Kaam (Voorzitter)
- Matthijs Tellegen (Penningmeester)
- Désirée van Gorp (Algemeen lid)
- Alice van Romondt (Algemeen lid)

In 2017 zijn Bertil van Kaam, Matthijs Tellegen en Désirée van Gorp herbenoemd voor de tweede termijn. Tevens is vanaf december 2017 Alice van Romondt toegetreden als extra lid van de Raad van Toezicht. Met haar kennis en expertise van het Caribisch gebied kan zij een grote bijdrage leveren aan onze werkzaamheden op de overzeese eilanden en de invulling van de Raad van Kinderen Koninkrijksaanpak.

Taken

De Raad van Toezicht van Missing Chapter Foundation heeft drie taken:

1. Het uitoefenen van toezicht op het bestuur en de organisatie, op 3 manieren:
  - Houdt het bestuur bij beleidsvorming en de uitvoering van taken toezicht op het belang van de organisatie van de stichting in relatie tot de maatschappelijke functie van de stichting?
  - Heeft het bestuur een zorgvuldige en evenwichtige afweging gemaakt van de belangen van alle partijen die bij de stichting betrokken zijn?
  - Strookt uitvoering van het beleid met de vastgestelde en goedgekeurde beleidsplannen en beleidsuitgangspunten? De Raad van Toezicht maakt daarbij afspraken met het bestuur over de ijkpunten die worden gehanteerd.
2. Het vervullen van een klankbordfunctie voor het bestuur.
3. Het vervullen van het werkgeverschap voor het bestuur.

Toezicht

De Raad van Toezicht bewaakt de bedrijfsvoering en kwam in 2018 vier keer bijeen:

- 14 maart
- 23 juli
- 26 september
- 20 december

In de vergaderingen werden o.a. de Jaarrekening 2017 en Jaarplan 2018 inclusief begroting vastgesteld.

Klankbord

Het bestuur gebruikt de Raad van Toezicht ook als klankbord. Dit is van onschatbare waarde om de validiteit en lange termijn waarde van nieuwe concepten te toetsen aan onafhankelijke en betrokken perspectieven.

Benoeming

De Raad van Toezicht bestaat uit minimaal één lid en maximaal vijf leden. Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht en het Bestuur wordt er naar gestreefd dat:

- er voldoende affiniteit met de doelstelling van de stichting is;
- een brede maatschappelijke binding en een functioneel netwerk wordt bereikt;
- een spreiding van maatschappelijke achtergronden, deskundigheden en disciplines aanwezig is;
- juridische, financiële, politieke, sociale en bedrijfskundige achtergronden zijn vertegenwoordigd;
- de leden van beide organen ten opzichte van elkaar onafhankelijk en kritisch opereren; en
- adequaat wordt voorzien in de advies- en klankbordfunctie ten behoeve van het Bestuur.

Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de Raad van Toezicht voor een periode van maximaal vijf jaar maar zijn herbenoembaar volgens de procedure vastgelegd in het reglement voor de Raad van Toezicht. Aftreden gebeurt volgens een door de Raad van Toezicht vastgesteld rooster van aftreden. De Raad van Toezicht stelt in overleg met het Bestuur vast of er een vacature is. Het aantal leden van de Raad van Toezicht wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht in overleg met het bestuur.

FINANCIËEL OVERZICHT 2018

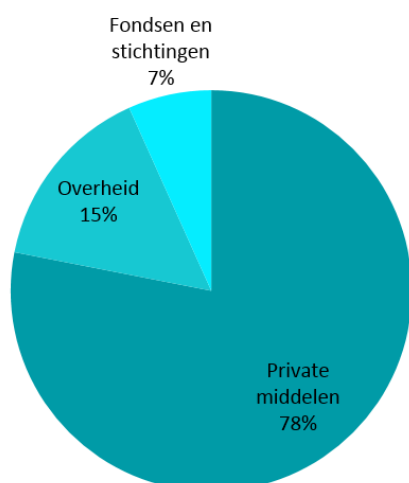
Staat van Baten en lasten

		Werkelijk 2018 €	Begroot 2018 €	Werkelijk 2017 €
Baten:				
<i>Geworven baten van:</i>	8			
- Particulieren		30.360	-	-
- Bedrijven		1.230.141	1.571.216	1.943.493
- Loterijorganisaties		1.000.000	1.000.000	-
- Subsidies van overheden		440.100	203.000	273.940
- Organisaties zonder winststreven		194.472	132.130	82.113
Som van de baten		2.895.073	2.906.346	2.299.546
Lasten:				
<i>Besteed aan doelstellingen:</i>	9			
- Waterspaarders		282.677	234.174	550.298
- B'tje		246.552	360.804	-
- GoDo		307.132	436.288	47.178
- Evonturiers		134.353	72.406	-
- Raad van Kinderen		1.240.816	1.464.320	1.281.726
- Kidskracht		58.222	-	-
- Communicatie		447.172	276.044	183.531
- Code Oranje		-	-	77.861
- Energiemonsters		-	-	207.363
		2.716.924	2.844.036	2.347.957
<i>Wervingskosten</i>	10	53.648	6.150	2.977
<i>Kosten beheer en administratie</i>	11	36.536	40.707	33.175
Som van de lasten		2.807.108	2.890.893	2.384.109
Saldo voor financiële baten en lasten		87.965	15.453	-84.563
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>	12	993	1.260	493
<i>Aandeel in resultaat deelnemingen</i>	13	15.769	-	-
Saldo van baten en lasten		71.203	14.193	-85.056
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging/onttrekking aan:				
- continuïteitsreserve		-	-	-240.000
- bestemmingsreserve		500.000	-	-225.000
- bestemmingsfonds		-428.797	-	429.773
- overige reserves		-	-	-49.829
		71.203		-85.056

Baten 2017

Missing Chapter Foundation wordt net als voorgaande jaren in 2018 grotendeels uit private middelen gefinancierd (€ 2.260.501,-). In mindere mate dragen overheidsinstellingen (€440.100,-), fondsen en stichtingen (€ 194.472,-) met financiële giften bij aan de realisatie van de missie van Missing Chapter Foundation en de algemene doelstellingen van de programma's.

Alle giften aan Missing Chapter Foundation worden gedaan uit vrijgevigheid. Dat betekent dat er geen op geld waardeerbare tegenprestatie tegenover staat. Partners doen een algemene gift aan Missing Chapter Foundation. In 2018 werden die besteed aan programma's zoals Raad van Kinderen, WaterSpaarders, Evonturiers, Kidskracht en GoDo.

Dankzij de giften kunnen wij werken aan onze missie: kind-inclusie 'het nieuwe normaal'. In 2018 bedroegen onze totale inkomsten 2,9 miljoen euro. Daarmee zijn de gerealiseerde inkomsten gelijk aan de begroting. We zien een groei van 26% ten opzichte van 2017.

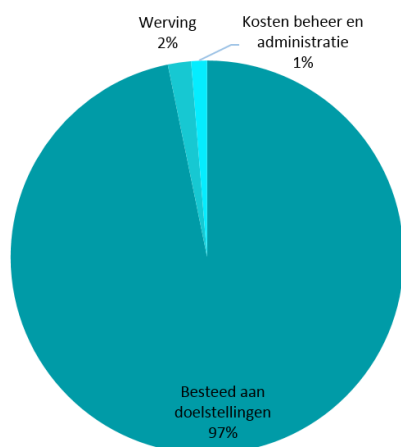
De groei t.o.v. 2017 is met name te verklaren door de prachtige gift van 1 miljoen euro die wij ontvingen van de Nationale Postcode Loterij in 2018. Ook komt de groei voort uit het feit dat meer bedrijven, gemeenten en overheidsinstellingen zich hebben aangesloten als partner Missing Chapter Foundation. In 2018 sloten 21 nieuwe organisaties zich aan als bij de missie om kind-inclusie het nieuwe normaal te maken, zoals Rabobank Amsterdam, Partou Kinderopvang, Schiphol, Aldi, APG, Kamer van Koophandel, Woningcorporatie Delta Wonen en de gemeente Tilburg.

De helft van de gift van de Nationale Postcode Loterij is gereserveerd om te besteden aan de doelstellingen van 2019.

Lasten 2017

De totale lasten bedroegen in 2018 2,8 miljoen euro. Hiermee waren ze hoger dan in 2017 (2,3 miljoen euro), maar iets lager dan begroot (2,9 miljoen euro).

De som van de lasten is opgebouwd uit de posten 'Kosten beheer en administratie', 'Wervingskosten' en 'Besteed aan doelstellingen'. Het beleid van Missing Chapter Foundation is om zoveel mogelijk giften direct te besteden aan de uitvoering van de doelstelling.

Kosten beheer en administratie

Vanwege ons beleid om giften zoveel mogelijk direct te besteden aan de uitvoering van de doelstelling, is de kostenpost 'beheer en administratie' laag, namelijk € 36.536,-.

Wervingskosten

De post wervingskosten is in 2018 gestegen van € 2.977,- in 2017 naar € 53.648,- in 2018. Dit is te verklaren door de keuze om in 2018 een actief wervingsprogramma op te starten en 1 FTE aan te nemen die zich geheel richt op werving, partnerships en community management. Deze investeringskeuze is in 2018 direct terug te zien in het resultaat van de baten waar een groei van 21% is gerealiseerd.

Besteed aan doelstellingen

Binnen de post 'Besteed aan doelstellingen' vielen in het verslagjaar 7 programma's: WaterSpaarders, Evonturiers, B'tje, GoDo, Kidskracht en Raad van Kinderen. Ook de post 'Communicatie' viel onder de doelstellingskosten. Hieronder lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe van de post 'Besteed aan Doelstellingen':

Raad van Kinderen

De lastenpost van het Raad van Kinderen programma is in 2018 met een bedrag van €1.240.816,- ongeveer gelijk gebleven aan 2017, er zijn wel minder lasten dan begroot in 2018. Dit heeft als reden dat er in 2018 een efficiëntie-slag heeft plaatsgevonden.

Vele partners werken al een aantal jaar samen met hun Raad van Kinderen en zijn in staat steeds zelfstandiger hun Raad van Kinderen te begeleiden. Ook ontstaan er steeds meer multi-programma partnerships waardoor organisaties niet alleen een Raad van Kinderen installeren, maar ook kinderen ondersteunen in hun rol als change agents door zich te verbinden aan een van de actieprogramma's zoals WaterSpaarders en Evonturiers. Deze verschuiving is ook terug te zien in enkele andere actieprogramma budgetten.

WaterSpaarders

Het programma WaterSpaarders is met de werkelijke lasten van € 282.677,- t.o.v. de begroote lasten van € 234.174,-, 21% boven begroting uitgekomen, maar het geïnvesteerde budget ligt substantieel lager dan in 2017, destijds € 550.298,-. In 2017 hebben we ervoor gekozen te investeren in een aantal verbeteringen en een nieuw groeiperspectief voor WaterSpaarders. De logistiek van de WaterSpaarders lespakketten richting scholen werd versoepeld, de lespakketten inhoudelijk vernieuwd en de communicatie-aanpak strategisch verbeterd. Deze aanpassingen zijn doorgevoerd zodat WaterSpaarders duurzaam kan bestaan als lesprogramma en er in 2018 meer met minder middelen kon worden bereikt. Dit heeft geresulteerd in een groei van WaterSpaarders waarbij alleen al in 2018 meer dan 60.000 leerlingen lesmateriaal hebben ontvangen, meer dan 130 miljoen liter warm water is bespaard en een reeks aan nieuwe activiteiten van partners is opgezet waarmee op een slimme manier veel kinderen en gezinnen zijn bereikt. Hierbij valt te denken aan de WaterSpaarders Grohe actie tijdens de Volvo Ocean Race en de deelname aan de kinderklimaattop.

Evonturiers

Er is geïnvesteerd in de doorontwikkeling van het programma Evonturiers. Bij dit programma is een verschil te zien in de werkelijke lasten van € 134.353,- t.o.v. de begroote lasten van € 72.406,-. Er is in 2018 vooral geïnvesteerd in de ontwikkeling van de strategie, de opstart van het lesprogramma en het betrekken van nieuwe partners.

GoDo

In het programma GoDo zijn uiteindelijk minder lasten gemaakt dan oorspronkelijk begroot. Verwacht aan lasten was € 436.997,- waar in werkelijkheid € 307.132,- aan lasten is geboekt. Er is in 2018 geïnvesteerd in de lancering van GoDo aan het begin van het nieuwe schooljaar 2018/2019. Het resterende budget wat gericht is op uitrol, opschaling en activatie wordt in 2019 verder geïnvesteerd.

B'tje

Er is besloten om in 2018 minder te investeren in het programma B'tje dan oorspronkelijk was begroot. Begroot was € 360.804,- terwijl in de werkelijke lasten € 246.552,- bedroegen. Dit komt omdat het programma halverwege 2018 is stopgezet. Het uitgangspunt van B'tje was om te onderzoeken hoe we Nederlandse gezinnen kunnen verleiden op een laagdrempelige manier CO2 te besparen. In de ontwikkeling van B'tje is samen met partner Enpuls besloten om een spaarprogramma te ontwikkelen als prikkel en instrument voor besparing. Dit spaarprogramma was voornamelijk gericht op volwassenen.

Omdat Missing Chapter Foundation vooral kinderen in hun kracht wil zetten als change agent voor gedragsverandering thuis en in de eigen omgeving, hebben wij vanuit deze achtergrond besloten om in goed overleg met partner Enpuls het partnership rondom B'tje stop te zetten. Om het goed te laten aansluiten bij de missie en werkwijze van Missing Chapter Foundation, is een heldere rol voor kinderen en een aansluiting bij de missie van kind-inclusie voor ons immers noodzakelijk. We hebben de successen en geleerde lessen van B'tje wel kunnen doorzetten in een nieuw samenwerkingsproject dat in 2019 wordt opgestart: KidsKracht. KidsKracht wordt een overkoepelende beweging waarin kinderen worden gefaciliteerd in hun rol als change agent. De opbouw van KidsKracht is een vervolgstap op bestaande samenwerkingen binnen verschillende actieprogramma's: GoDo, Evonturiers, WaterSpaarders en natuurlijk ook B'tje. Met KidsKracht kan daadwerkelijk de volgende stap worden gezet: heel Nederland mobiliseren rondom bepaalde thema's door middel van een gezinsaanpak die is gericht op gedragsverandering, zo ook rondom energie- en CO2 besparing.

Communicatie

In de post communicatie is te zien dat er € 447.172,- is geïnvesteerd, terwijl € 276.044,- was begroot. Er is onder andere geïnvesteerd in de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl, een nieuw logo en verschillende uitingen waaronder verslagen, brochures en video content. Ook is geïnvesteerd in mediarelatie management, vooral ten aanzien van de Raad van Kinderen Awardshow, wat heeft geresulteerd in een grotere media exposure.

Het aantal vaste FTE's bij Missing Chapter Foundation groeide in verslagjaar 2018 van gemiddeld 14,04 FTE naar gemiddeld 17,61 FTE. De personeelskosten bedroegen in 2018 € 1.052.582,- . Deze post ontwikkelde zich conform budget, tegelijkertijd stegen de personeelskosten substantieel als je ze vergelijkt met 2017 (€ 637.555,-). Deze stijging is te verklaren door de keuze om te investeren in vast personeel. Om de werving en relatie met partners op een hoger plan te krijgen is een manager Partnerships & Community en een manager Communicatie benoemd. Ook is geïnvesteerd in een Business Controller, daar waar de financiën voorheen door een extern accountancy bureau werd uitgevoerd. Hiermee hebben we de keuze gemaakt om kennis te borgen en te bouwen aan een duurzame organisatie met een vooruitzicht om flinke volgende stappen te zetten in de realisatie van onze missie.

Dit stelt ons in staat om in de toekomst sneller kunnen bewerkstelligen dat kinderen worden betrokken als gelijkwaardige gesprekspartners voor een duurzame wereld. Daarmee kunnen we onze eigen programma's en activiteiten van derden rondom dit onderwerp de komende jaren breed uitdragen en promoten in Nederland en verder. Dit kunnen we doen via programma's, publicaties, acties en evenementen en door gebruik te maken van ons uitgebreide netwerk. Zo willen we honderdduizenden kinderen en volwassenen bereiken en activeren. Tegen deze achtergrond en ambitie, hebben wij in 2018 de keuze gemaakt om te investeren in de ontwikkeling en de groei van ons team waarmee de komende jaren hopen te werken aan de realisatie van de missie.

Bezoldiging directie en Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Directeur Marloes van der Have de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij Directeur Marloes van der Have vond plaats door de Raad van Toezicht. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 374 punten met een maximaal jaarinkomen van EUR 102.470 (1FTE/12 mnd).

De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomen van de directie bedroegen (2018 in EUR) voor Directeur M. van der Have 96.640 (1FTE/12mnd). Deze beloning blijft binnen de geldende maxima. Onze directeur/oprichtster L. van Oranje heeft geen beloning ontvangen in 2018.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn bleven (voor Directeur M. van der Have, met een bedrag van 102.940) binnen het in de regeling opgenomen maximum bedrag van EUR 187.000 jaar. De belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten. De functies binnen de Raad van Toezicht van de Missing Chapter Foundation zijn onbezoldigd.

Saldo Baten en Lasten

2018 kent een positief Saldo Baten en Lasten van € 71.203,-. Hierin zit een verlies van Young Crowds verwerkt van € 15.769,-. Young Crowds (zie volgende alinea) heeft in 2018 veel kosten met betrekking tot de overname op zich genomen, deze kosten zijn niet gekapitaliseerd. Voor 2019 is er een winstverwachting die in zijn geheel naar Missing Chapter Foundation zal worden overgebracht.

Activa

Een belangrijke stap die we in 2018 hebben genomen is de overname van de educatieve uitgeverij Young Crowds B.V. De reden van deze overname is dat we op deze manier nog meer kinderen kunnen bereiken, betrekken en empoweren in het basisonderwijs.

Waarom deze stap?

De afgelopen jaren heeft Missing Chapter Foundation 200+ bedrijven, ministeries en organisaties geholpen om een Raad van Kinderen te installeren en we hebben meer dan 500.000 kinderen bereikt via lesprogramma's zoals WaterSpaarders en Evonturiers.

Hiermee willen we de missie volbrengen dat het de nieuwe norm wordt dat kinderen meedenken over actuele maatschappelijke thema's en belangrijke besluiten. Dit vraagt ook dat we veel meer kinderen de kans en mogelijkheid bieden om hun stem te laten horen. Voor de opschaling en groter bereik is een duidelijke link met het onderwijs onontbeerlijk. Kinderen zijn de leiders van nu en de toekomst en hen bereiken we o.a. via het onderwijs. Daarom zijn wij gesprekken aangegaan met onze educatiepartner Young Crowds B.V., waar wij al een grote klant waren, over hoe wij intensiever en nauwer met elkaar kunnen samenwerken d.m.v. een overname.

Het onderwijs is bij uitstek een plek om onze missie aan te jagen. We doen dit door kinderen op jonge leeftijd kennis te laten maken met maatschappelijke vraagstukken en hen te empoweren om hun stem te laten horen via kwalitatieve lesprogramma's. Ook is het onderwijs dé plek om kinderen te helpen aanjagers te zijn voor gedragsverandering in hun eigen gezin en directe omgeving. Door juist kinderen in de basisonderwijsleeftijd te betrekken, maken wij impact op de besluitvormers van nu en de toekomst.

Krachtenbundeling van expertises

Young Crowds is een uitgeverij voor het Primair- en Voortgezet Onderwijs, gespecialiseerd in het burgerschaps- en themaonderwijs. Young Crowds en Missing Chapter Foundation werken nu al een aantal jaren intensief en tot tevredenheid samen. Young Crowds heeft toegang tot alle basis- en middelbare scholen in Nederland en beschikt over de contactgegevens van ruim 30.000 leerkrachten en docenten. Daarnaast hebben ze een nieuwsbegrip-portal 'De Dag Vandaag' waarmee ze 175.000- tot 200.000 kinderen per dag bereiken en daarmee direct in de klas komen.

De ambities van Missing Chapter Foundation en Young Crowds raken elkaar op een natuurlijke manier. Samen willen wij ervoor gaan dat Young Crowds de nummer 1 betrouwbare educatieve conceptontwikkelaar en uitgeverij wordt op het gebied van burgerschapsonderwijs. Daarbij richten we ons erop om kinderen en jongeren de vaardigheden mee te geven die cruciaal zijn voor het leiderschap dat hoort bij een duurzame toekomst. Samen met het gezamenlijk netwerk van betrokken partners kunnen wij dit verschil maken. Onder begeleiding van partner Rutgers & Posch in Amsterdam, hebben wij vele gesprekken gevoerd en samen verkend hoe wij de samenwerking zouden intensiveren tussen Missing Chapter Foundation en Young Crowds. Uiteindelijk kwam in de gesprekken de mogelijkheid ter tafel om Young Crowds over te nemen.

Daarnaast zijn we overeengekomen dat de oprichters van Young Crowds ons nog drie jaren helpen om kennis over te dragen en omzetcdoelstellingen en winstdoelstellingen te bereiken. Het behoud van de ANBI status voor Missing Chapter Foundation was cruciaal in de gesprekken. Rutgers & Posch heeft dit uitvoerig onderzocht en ook hebben wij advies gevraagd aan fiscalisten en aan de belastingdienst. Uit alle onderzoeken kwam naar voren dat de overname van een commerciële uitgeverij geen gevaar is voor de ANBI status van Missing Chapter Foundation aangezien beide organisaties doelstellingsvreed zijn. De overnamebedrag is een zorgvuldig overwogen investering welke vooralsnog wordt gefinancierd vanuit eigen beschikbare middelen.

Reserves

Missing Chapter Foundation is afhankelijk van baten en giften en wil haar middelen doelgericht en efficiënt inzetten om haar doelstelling te halen. Dit betekent dat Missing Chapter Foundation ook een reservering opbouwt die wenselijk is voor de steun aan die doelstelling. Missing Chapter Foundation hanteert hiervoor een Continuïteitsreserve conform de richtlijn van de Commissie Herkströter. Als uitgangspunt is hiervoor genomen dat de stichting nog 2 maanden haar werkzaamheden uit kan voeren, kan communiceren en haar activiteiten kan afwikkelen zonder funding indien dit nodig zou zijn. Zie voor meer informatie pagina 9 van de Jaarrekening.

De continuïteitsreserve bedraagt eind 2018 € 220.000,- en is bedoeld voor de dekking van korte termijn risico's zoals de huurverplichtingen. De continuïteitsreserve is in 2018 daarmee gelijk gebleven t.o.v. 2017. In 2018 hebben we door de investering in de overname van Young Crowds ervoor gekozen de continuïteitsreserve niet op te hogen. Ondertussen zijn wij uitgegroeid tot een meer stabiele organisatie met een groot aantal meerjarige samenwerkingsovereenkomsten en partners waarbij we € 220.000,- eind 2018 een gezond continuïteitsreserve achten. Richting 2019 en 2020 is de ambitie wel om het continuïteitsreserve verder uit te bouwen in lijn met de verwachte omzetgroei.

Het Bestemmingsfonds is gevormd omdat sommige partners van Missing Chapter Foundation een specifieke doelbesteding hebben gekoppeld aan hun giften. In 2018 is een groot deel van de specifieke doelbestedingen voortkomend uit 2017 besteed. Omdat een kleiner deel van de totale baten in 2018 een specifieke doelbesteding had en omdat een groter deel van deze baten al in 2018 besteed is, is het Bestemmingsfonds geslonken van € 594.773,- per einde 2017 naar € 165.976,- per einde 2018.

Een andere reden voor de daling van de grootte van het fonds is omdat een deel van het fonds opgeheven is als gevolg van het beëindigen van het programma B'tje.

De Bestemmingsreserve wordt door het bestuur gevormd voor een bepaald doel. Het betreft geen verplichting en het bestuur kan deze beperking zelf opheffen. Besloten is dat de helft van de gift vanuit de Postcode Loterij, gealloceerd zal worden in de bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve komt uit op € 500.000,- per einde 2018 terwijl er per einde 2017 geen bestemmingsreserve aanwezig was. Deze reserve zal in 2019 volledig aangewend worden voor de voortzetting van de stichting.

Beleggingsbeleid

Missing Chapter Foundation belegt niet.

Vrijwilligersbeleid

Het betrekken van vrijwilligers, zoals dialoogleiders en ambassadeurs, bij de uitvoering van de activiteiten van de stichting gebeurt op projectbasis. Bij evenementen van de projecten zijn vrijwilligers zeer welkom. Vrijwilligers ontvangen voor hun werkzaamheden zoals bestede uren geen vergoedingen. Wel worden gemaakte directe onkosten zoals reiskosten conform wettelijke bepalingen vergoed.

VOORUITBLIK 2019

2019, het jaar waarin Missing Chapter Foundation tien jaar bestaat! Het tienjarig bestaan is hét jaar waarin we extra inzetten op het identificeren en zichtbaar maken van onze impact. In de afgelopen tien jaar heeft Missing Chapter Foundation zich ontwikkeld van een 'hunch' naar een duurzaam initiatief met impactvolle programma's.

Het concrete doel is dat in de toekomst grote bedrijfssectoren en toonaangevende netwerken in hun code of beleid vastleggen dat kinderen gelijkwaardige stakeholders zijn. Gesterkt door de vele positieve reacties van kinderen zelf, pleiten wij ervoor, dat een Raad van Kinderen standaard onderdeel wordt van elke basisschool in Nederland. Zo krijgen alle kinderen, leerkrachten en directeuren de kans om samen de schoolomgeving en het curriculum beter te maken. Zo passen we actief burgerschap toe in de praktijk.

Inzicht / Raad van Kinderen

In 2019 gaan we het aantal gemeenten dat kinderen actief betreft bij besluitvorming vergroten. Wij ondersteunen gemeenten bij hun aanpak en helpen hen hierin verbinding te maken met lokale partijen. Wij ondersteunen gemeenten rondom uiteenlopende maatschappelijke vraagstukken, waarvan het thema armoede een goed voorbeeld is. 1 op de 9 kinderen in Nederland leeft in armoede. Wij willen dat dit aantal daalt naar nul en wie kunnen daar beter over meedenken dan kinderen zelf?

Om die kinderen in staat te stellen kansrijk op te groeien, stelt het kabinet sinds 2017 structureel 85 miljoen euro extra per jaar ter beschikking aan gemeenten. In vijf gemeenten wordt niet langer alleen over, maar met succes ook mét kinderen gepraat: Breda, Den Haag, Deventer, Groningen en Leiden. In deze gemeenten is een Raad van Kinderen samengesteld waarmee een adviestraject is doorlopen rondom het thema armoede. De resultaten van deze trajecten zijn opgetekend in de publicatie Armoede door de ogen van kinderen.

We gaan de impact en opbrengsten van deze Raad van Kinderen Gemeenteaanpak meten en opschrijven. We willen weten wat kinderen en volwassenen leren van de Raad van Kinderen en hoe de samenwerking bijdraagt aan een inclusieve samenleving. We onderzoeken hiervoor alle trajecten en werken samen met wetenschappers. We verzamelen alle ervaringen en uitkomsten en zetten ze om in een toolkit.

Inzicht / Nationale Raad van Kinderen

Nadat de Nationale Raad van Kinderen zich in 2018 heeft gebogen over het vraagstuk van Minister Hugo de Jonge vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport rondom kindermishandeling. Na de afsluitende dialogosessie is het stokje doorgegeven aan minister Sigrid Kaag van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Zij zal in het najaar 2019 een nieuw vraagstuk aan de Nationale Raad van Kinderen voorleggen.

Missing Chapter Foundation ziet veel potentie in een onafhankelijk adviesorgaan dat is gevormd door kinderen die gevraagd en ongevraagd advies mogen uitbrengen aan de regering, ook op thema's die zij zelf belangrijk vinden voor hun toekomst. Dit vraagt om een meer onafhankelijke positionering van de Nationale Raad van Kinderen.

Om dit te faciliteren streven wij ernaar belangrijke adviesorganen zoals de Sociaal Economische Raad (SER) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) aan ons te binden. Daarnaast zoeken we toenadering tot enkele toonaangevende bedrijven, de Kinderombudsman en kinderrechtenorganisaties zoals Unicef, NJR, Defense for Children en Save the Children. In 2019 gaan wij dit proces opstarten.

Alliantie Kinderarmoede

We brengen gemeenten, bedrijven en organisaties bij elkaar die samen een belangrijk en complex maatschappelijk vraagstuk structureel willen oplossen. Door kinderen te betrekken ontstaan integrale oplossingen die denken vanuit mensen, niet vanuit de systemen. Zo willen we in 2019 met bijna 100 partners, de Alliantie Kinderarmoede lanceren in samenwerking met Alles is Gezondheid en het Nederlands Centrum Jeugd en Gezin. Want we vinden het onacceptabel dat nog zo'n 378.000 kinderen opgroeien in armoede. Doel van de alliantie is dat kinderen per 2030 geen nadelige gevolgen meer ondervinden van armoede en dat ieder kind in Nederland gelijke ontwikkelingskansen heeft. We zetten een permanente organisatie op die de inzet van alliantiepartners blijft aanjagen en uitdagen om oplossingen te blijven bedenken vanuit de inzichten van kinderen - en soms ouders - zelf. We stoppen pas als de situatie echt is veranderd.

Actie / Kidskracht

Dit jaar zal KidsKracht verder worden opgebouwd in co-creatie met kinderen en verschillende partners. Parallel aan de opbouw van KidsKracht vindt verdere uitbreiding van de thema's onder KidsKracht plaats. De huidige actieprogramma's GoDo, Evonturiers en WaterSpaarders laden voor een belangrijk deel de thema's duurzaamheid en gezondheid en vormen een integraal onderdeel van KidsKracht. Dit jaar wordt het thema armoede verder ontwikkeld. De basis voor dit thema is gelegd vanuit de inzichten die zijn opgedaan in de gemeentepilot rondom armoede.

Actie / Waterspaarders

Uitbreiding en groei

We willen de WaterSpaarders-community dit jaar laten groeien, onder andere door het lesmateriaal voor groep 3/4 uit te breiden. Hiermee willen we de jongere doelgroep interesseren voor het onderwerp energiebesparing om zo de opbouw binnen het onderwijs te versterken. Het lesmateriaal bevat ook een digitaal onderdeel waarin de kinderen spelenderwijs worden meegenomen in duurzaam gedrag. Door een adviesraad in stellen waarin kinderen ons adviseren op welke manier wij activiteiten zouden moeten ondersteunen, wordt de beweging meer inclusief. Kinderen mogen natuurlijk zelf ideeën inbrengen en aanhaken bij acties van onze partners.

Brede aandacht voor energiebesparing

Samen met onze partners willen wij de impact op informele leerplekken vergroten. Met het lesmateriaal focussen wij op kinderen en gezinnen. Door concrete activiteiten op te zetten met partners die zich richten op bijvoorbeeld vrijetijdsbesteding, natuur- en milieueducatie of sportverenigingen, kunnen wij energiebesparing breder onder de aandacht brengen. Ook door onze samenwerking met partners die zich richten op gezinnen, bijvoorbeeld via winkels, kunnen wij de aandacht voor energiebesparing vergroten.

Actie / Evonturiers

Uitbreiding scholenprogramma

Uit de eerste scholenevaluatie bleek een hoge mate van tevredenheid over het lesmateriaal én een wens om aanvullend materiaal. We zijn gestart met de ontwikkeling van een module met een bordspel voor elk niveau. Het spel sluit naadloos aan bij het lesmateriaal en kan op school blijvend worden gebruikt. Daarnaast zijn digitale spellen in ontwikkeling als aanvulling op het lesmateriaal. Het extra materiaal is nu reeds beschikbaar.

Impact meten

In samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) hebben we onderzocht hoe we een eerste meting kunnen opzetten. We hebben een plan van aanpak opgesteld waarmee we de impact van het programma gefaseerd kunnen meten. In 2019 zullen wij ons concentreren op de korte termijn. In een vervolgfase gaan we het langetermijneffect onderzoeken.

Brede aandacht voor energiebesparing

Dit jaar willen wij op kleine schaal enkele pilots uitzetten. We werken samen met verschillende partners aan concrete initiatieven die zijn gericht op energiebesparing. Hierbij kan het gaan om initiatieven vanuit kinderen op de school zelf of in de wijk, of om meer georganiseerde acties in samenwerking met bijvoorbeeld een gemeente. Het doel is om ervaring op te doen voor een grotere kinderklimaatbeweging waarin het hele jaar door activiteiten plaatsvinden. Dit jaar starten we met de opbouw van deze beweging.

Actie / GoDo

GoDo stimuleert gezinnen om gezonder te leven door gezonder te eten, meer te bewegen en meer te ontspannen. Het actieprogramma is ontwikkeld op basis van adviezen van kinderen rondom het thema gezondheid. Binnen GoDo wordt voortgebouwd op initiatieven van verschillende partners zoals de scholenprogramma's Ik Eet Het Beter en Kids Doen Mijn Eetexperiment.

Het hele jaar door Onze ambitie is om een scholenprogramma te ontwikkelen dat is gericht op alle drie de pijlers – voeding, beweging en ontspanning – en dat het hele jaar door beschikbaar is. Het scholenprogramma bevat naast componenten van kennisoverdracht ook nadrukkelijk elementen waarin kinderen zelf kunnen ervaren en onderzoeken wat een gezonde leefstijl met hen doet.

Uitbreiding platform

GoDo heeft een digitaal platform waarbinnen de verbinding wordt gemaakt naar doelgroepen binnen én buiten de school. Het platform bevat onderdelen zoals polls, challenges, interviews en rubrieken zoals Wist je dat? en de Vraag van de week. Het platform legt ook verbindingen naar verschillende social-mediakanalen. Dit jaar willen wij dit platform verder invullen voor verschillende doelgroepen door nieuwe interactieve onderdelen te testen.

Impact zichtbaar maken

Wij willen de impact van GoDo vergroten door samen met onze partners meer acties op te zetten. Het gaat hierbij om kleinere initiatieven die op verschillende manieren impact willen maken op een gezonde leefstijl. Wij bundelen deze initiatieven en geven hen een podium via het platform. Daarnaast willen wij vanuit GoDo een grotere campagne lanceren waarin scholen en gezinnen worden betrokken in een zogeheten stappencontest die is gekoppeld aan gezonde prikkels en activiteiten.

Goed doel: ANBI-status & CBF Keurmerk

De Statuten en de Code goed bestuur voor goede doelen (opgesteld door de Commissie Wijffels in 2005), zijn leidend in onze werkwijze, financiële aanpak en governance. Missing Chapter Foundation voldoet aan de eisen van goed bestuur en is trots op haar ANBI-status.

Eind 2018 zijn de eerste contacten gelegd met CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) en begin 2019 is Missing Chapter Foundation officieel het proces van aanvraag tot Erkenning Goed Doel door het CBF gestart. We verwachten in de loop van 2019 de Erkenningsprocedure te kunnen afronden. Het CBF houdt toezicht op Erkende Goede Doelen en toetst of goede doelen aan de strenge kwaliteitseisen voldoen. Indien je een donatie wilt geven aan een van de 580 Erkende Goede Doelen weet je zeker dat deze bijdraagt aan een betere wereld.

VOORUITBLIK FINANCIËN 2019

In 2019 streven we naar een totale baten van € 2.338.915,-. Inclusief de vrijval van de bestemmingsreserve voortkomend uit de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij van € 500.000,- komt Missing Chapter Foundation uit op een totaal besteedbaar bedrag van € 2.838.915,-, wat iets lager is dan € 2.895.073,- in 2018. Dit betekent dat we alsnog een forse wervingsambitie hebben voor 2019. Ongeveer 40 % van onze inkomsten bestaat uit 'Baten nog te werven', de rest van de baten bestaat uit zekere inkomsten waar een overeenkomst onder ligt of retentie. De oorzaak voor het relatief hoge percentage 'Baten nog te werven' zit hem in het feit dat in 2019 een groter deel (2/3) van de driejarige contracten af loopt dan normaal. We streven ernaar de continuïteitsreserve te laten groeien tot 6 maanden exploitatie (nu 2 maanden) naar € 530.000,- om de financiële stabiliteit van de organisatie te vergroten.

Het thema voor 2019 "Slim impact maken" is ook zichtbaar in de begroting. Ondanks dat de doelen met betrekking tot de te maken impact in 2019 onveranderd hoog blijven, is er strak begroot. Dit daagt uit tot creativiteit met betrekking tot efficiëntie. In dit transitiejaar voor wat betreft de overname van Young Crowds zal de focus in eerste instantie meer liggen op het verenigen van de krachten van de twee organisaties dan groei in baten.

Met een andere inrichting van het personeel wordt een richting gekozen waarbij de kennis en kunde intern wordt uitgebreid. De personeelslasten zullen naar verwachting 3% stijgen met € 31.994,- naar € 1.236.636,-. De externe administratieve lasten door deze verandering dalen van € 63.957,- naar € 19.504,-.

In 2018 heeft Missing Chapter Foundation het geluk gehad dat NIBC een jaar huur heeft gedoneerd. In 2019 zullen er wel huurlasten zijn voor Missing Chapter Foundation. Dit betekent een stijging van de huisvestingskosten met 71% of € 31.264,- naar € 75.170,-. Door scherpe budgetten voor overige organisatorische lasten zullen de totale organisatielasten uiteindelijk met € 10.469,- stijgen naar € 1.446.270,-. Dit is een stijging van nog geen 1%.

De projectlasten worden anders ingedeeld. Door Missing Chapter Foundation wordt geen projectmanagement van externen aangetrokken wat tot een besparing leidt van € 381.801,-. Wel wordt er fors meer geïnvesteerd in de ontwikkeling en uitrol van de verschillende programma's. Hiervoor is 30% meer begroot. Concreet wordt een totale productielast van € 1.062.962,- verwacht. Hierbij zal Young Crowds en het bereik wat zij bieden een grote rol spelen. De totale projectlasten, inclusief het intern projectmanagement, zullen uitkomen op € 2.457.142,-. Dat is een daling van 6% ten opzichte van 2018.

Een daling van de baten zullen ondanks een daling van de lasten leiden tot een negatief saldo baten en lasten van € 190.716,-. Zoals hierboven genoemd wordt dit opgevangen door de vrijval van de bestemmingsreserve. De bestemmingreserve zal geheel aangewend worden, waardoor de verwachting is om de continuïteitsreserve met € 309.284,- te verstevigen.